

Älvstädningen 2025

Informationsmaterial för
deltagande föreningar

Städa Sverige

 fortum
Powering a thriving world

Introduktion

Tack för att ni städar med oss!

Älvstädningen är ett miljösamarbete mellan Städa Sverige och energibolaget Fortum. Syftet med Älvstädningen är att involvera lokala idrottsföreningar i miljöaktiviteter kring älvar där Fortum verkar, för att uppmärksamma nedskräpningen som sker i vår natur och runt våra vattendrag.

Idag slängs en skrämmande mängd skräp i Sveriges natur. Det är ett miljöhot som påverkar både djurlivet och miljön negativt. Mycket av skräpet som slängs i naturen, hamnar till slut i vattendrag och förs ut i havet.

Tillsammans kan vi göra en insats för renare älvar!

Älvstädningens mål:

- Öka medvetenheten om nedskräpning
- Stärka lokala idrottsföreningar
- Mer kunskap om älvarnas kraft

Start 2013

Älvstädningen genomfördes första gången under 2013. Idag har vi städats längs älvar där Fortum har vattenkraft i över 10 år. Det är vi stolta över!

“

Älvstädningen är meningsfull, för det är här det hela börjar. Ungdomarna lägger grunden till rätt beteende. Förhoppningsvis kommer de själva inte slänga skräp i naturen.

Björn Ferry

OS-guldmedaljör i skidskytte och ambassadör för Älvstädningen

“

Om Fortum

Fortum är ett av Sveriges ledande energibolag med fokus på produktion av el, fjärrvärme, fjärrkyla och elförsäljning. Fortum är dessutom en av de största producenterna av vattenkraft i Norden, med huvudsaklig produktion utmed Indalsälven, Ljusnan, Dalälven, Klarälven och Gullspångsälven. Fortum äger 124 vattenkraftsstationer 111 i Sverige 13 i Finland.

Städa Sverige

Städa Sverige är landets största operativa miljöorganisation. Städa Sverige jobbar tillsammans med lokala föreningsungdomar för ett skräpfritt Sverige. Vi städar utmed vägar, kuster, stränder, älvar och i naturområden, stadsmiljöer och i vatten. Deltagande förening, lag och trupp får en ersättning för sin insats. Under 2024 fyllde 26 257 deltagare över 25 000 gula säckar med skräp från naturen. Det gav 8,7 miljoner kronor till svensk ungdomsidrott! Älvstädningen är ett av flera projekt under 2025.

Vattenkraft ger förnybar energi

Vattenkraft är en viktig energikälla i Sverige och står för ungefär hälften av all producerad el. Vattenkraften är viktig för framtiden och kompletterar andra förnybara energikällor, som tillsammans kan säkra en hållbar framtid.

Inför Älvstädningen

Material och utrustning

Varje förening/lag får all nödvändig utrustning och material hemskickat till ansvarig ledare. Paketet innehåller t-tröjor, arbetshandskar, säckar och några plockare. Givetvis återanvänds utrustningen! Samla ihop och spara allt material (som är helt) till nästa år. T-tröjorna och handskarna går jättebra att tvätta. Återanvändning vinner vi alla på!

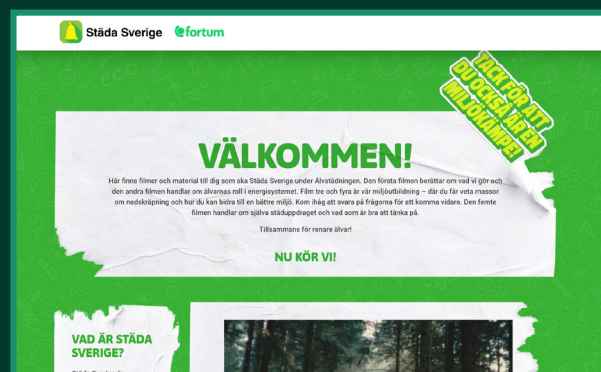
Försäkring

Föreningen gör Älvstädningen på frivillig basis och ska ha en försäkring, samma försäkring som gäller vid vanliga matcher, tävlingar och träningar på fritiden.

Miljöutbildning!

Digital utbildning för Älvstädningen

- Ska göras av alla deltagande innan städning.
- Miljöutbildningen hittas i länken: <https://stadasverigemiljoutbildning.se/alvstadningen/>

- **Tips!** Gör gärna den digitala miljöutbildningen tillsammans i samband med en träning!

Älvstädningdagen

Förberedelse

Starta städuppdraget på förutbestämd dag och angiven tid. Klä er efter vädret, viktigt med bra och stabila skor. Samla gruppen när ni kommer till startpunkten för städningen. Dela ut material och utrustning vid samlingen. Alla som deltagare ska få tröja, handskar och säckar, dessutom ska några plockare fördelas ut. Alla som ingår i städgruppen ska bära den T-shirt som följer med i paketet.

Gå sedan igenom den här foldern samt kartan över den städsträcka som ni tilldelats så att alla vet precis vad som gäller och hur städuppdraget går till. Se till att ta med matsäck så att ni orkar under dagen.

Dela in er i grupper och bestäm områden

Dela in deltagarna i grupper om 2-3 personer som går tillsammans. Grupperna ska vara utrustade med flera säckar, så att skräpet som hittas kan sorteras redan från början.

Själva städuppdraget

Försök att systematiskt gå den sträcka/område som tilldelats. Tänk på att vända blicken då och då eftersom det är lätt att gå förbi och missa skräp. Smått som stort – allt skräp är viktigt att plocka upp!

Observera att städningen inte omfattar organiskt material, såsom kvistar eller löv. Tänk på att ta det försiktigt och inte gå för nära vattnet! Gå inte ut vid branta områden där det finns risk att ramla i vattnet. Använd plockarna vid svåra områden och nära älven.

Sortering av skräpet

Skräpet ni hittar grovsorteras på följande sätt:

- **Brännbart**
- **Ikke brännbart**
- **Miljöfarlig**
- **Pant**

Se bilden under stycket Sortering av skräpet på nästa sida.

Skräpanalys

Förutom skräpplockning ska ni även göra en skräpanalys. En skräpanalys gör ni genom att ta den första säcken skräp ni plockar men sortera inte skräpet ni hittar. När säcken är tillräckligt fylld tömmer ni den och räknar de föremål ni har hittat. Använd gärna mallen på sida 7 för minnesanteckningar. Fyll i antalet skräp i respektive ruta.

Efter utförd skräpanalys, sortera ni skräpet i säckar för brännbart, icke brännbart, pant och miljöfarligt avfall, precis om ni har gjort med allt annat skräp.

Resultatet av er skräpanalys rapporterar ni efter er städning.

När skräpet är insamlat

Notera antal säckar. Samla ihop säckarna. Sortera säckarna i högar av samma sort så att det blir tydligt vilket skräp som ligger i respektive säck. Om ni hittar skrot eller skräp som är för stort för säckarna, lägg detta i en hög bredvid de sorterade sopsäckarna enligt ovan nämnda uppdelning.

Tuschpennor ingår i materialet och skall användas för att skriva på säckarna vilket avfall som ligger i respektive säck.

Säckarna med pantförpackningar pantar ni så klart själva, för ytterligare värdefulla kronor till klubbkassan. Tar ni inte hand om de pantbara förpackningarna själva ska de placeras tillsammans med övriga sopsäckar.

TIPS!

Ta ett foto av grovsorteringen på nästa sida och använd som en vägledning när ni är ute och städar.

Grovsortering vid Älvstädningen

Så här sorterar ni skräpet ni hittar utomhus:

Minnesanteckningar – skräpplockning

För minnesanteckningar

Antal Deltagare:

Antal Ledare:

Antal säckar brännbart:

Antal säckar icke brännbart:

Antal säckar miljöfarligt:

Antal säckar pant:

Typ av skräp. Berätta gärna om det var något ovanligt eller intressant:

För att komma ihåg allt skräp ni har plockat, lämnat på upphämningsplatsen och senare ska rapportera in, kan ni notera säckantalet i listan nedan. Bra att ha vid slutrapporteringen. Hur rapportering går till, läs sidan 9.

TIPS!

Ta med minneslistan när ni städar och fyll i när ni är klara. Uppgifterna som ni efter städdagen ska rapportera in är de som finns med i minneslistan.

Resultatet av er skräpplockning rapporterar ni efter er städning på skräppapport:

www.stadasverige.se/rapportkort-kommun-kust-natur-vatten/

Minnesanteckningar – skräpanalys

Som hjälp vid noteringar av själva analysen använd gärna mallen för minnesanteckningar på denna sida. Hur rapportering går till, läs sidan 9.

Resultatet av er skräpanalys rapporterar ni efter er städning på:

www.stadasverige.se/skrapanalys

SKRÄP Fyll i antalet olika skräp i respektive ruta

Pappersförpackningar
Pappersbärkasse
Papper, övrigt
Plastförpackningar
Plastbärkasse
Plast, övrigt
PET-flaskor
PET-burkar
Glasflaskor
Glas (annat än flaskor)
Metallförpackningar
Korkar, lock, kapsyler
Tobaksförpackningar
Cigarettfimpar
Portionssnus
Vapes/e-cigarett
Trä
Textil
Metallskrot (t.ex järnrör, taggtråd mm.)
Gummi (annat än däck)
Cyklar
Cykeldelar
Bildelar
Däck
Fiskeredskap
Batterier
Lustgastuber
Oljeflaskor/dunkar
Övrigt skräp som inte finns i listan (madrass, kylskåp etc.)
Fritext ruta (inte obligatorisk)

OBS! Tänk på säkerheten

Håll säkert avstånd från älvkanten så att ni inte ramlar i vattnet när ni städar. Ni städar alltså inte i vattnet. Det är det skräp som ligger intill älvkanterna som till slut hamnar i älven och då påfrestar dess ekosystem som ska plockas upp.

Ledaren har ansvar för gruppen under dagen. Undvik områden där ni kan utsätta er för fara, såsom vägar och mycket branta partier. Var försiktiga om ni hittar vasst skräp eller skräp som kan vara farligt avfall, exempelvis burkar och flaskor med okänt innehåll.

Städledaren avgör om ni ska ta hand om det själva eller om kommunen ska kontaktas för hjälp.

Ta gärna en paus i arbetet

Samlas gärna i halvtid av städpasset för att fylla på med energi och stäm av hur långt ni kommit. Kanske behöver ni planera om för att hinna med hela er tilldelade sträcka.

Målet är att ni ska hinna med den tilldelade sträckan. Skulle ni inte hinna med, rapporterar ni det till Städa Sverige.

Avslutning

När arbetet är färdigt, samla gruppen och känn er nöjda. Ni har nu hjälpt till att skapa en bättre och finare miljö!

Återanvänd materialet

Tröjor, fräscha handskar, plockare och oanvända gula säckar samlas ihop och sparas av föreningen/laget till nästa år. Både tröjor och handskar går bra att tvätta.

Besök av Städa Sverige eller Fortum

Under Älvstädningssdagarna kommer representanter från Städa Sverige och Fortum vara på plats och besöka några av de deltagande föreningarna. Är ni nyfikna på var vi kommer att vara? Hör av er till Katarina Ridderberg på:

katarina.ridderberg@stadasverige.se

Vi bjuder på god stämning och extra städhjälp! Fotografering av Älvstädningen kommer att ske från Städa Sverige och Fortums håll.

Lokalmedia kan titta förbi

Under dagen kan det komma besök från lokalmedia som är nyfikna på ert arbete. Berätta gärna om ert uppdrag, om vad ni har hittat, om betydelsen av städningen för naturen och vad ni ska göra för pengarna. Om ni får frågor som ni inte kan svara på, hänvisa till Städa Sverige och be dem kontakta oss.

Efter er genomförda städaktivitet ska den rapporteras in på Städa Sveriges hemsida. Använd gärna listorna från den här informationsfoldern för att göra minnesanteckningar under städdagen inför rapporteringen.

OBS! Gör rapporten på en gång

Fyll i rapporterna så snart som möjligt men senast **tre dagar** efter utförd städning.

På så sätt kan Städa Sverige snabbt få ett resultat och ni får ersättningen utbetald.

Rapportering steg för steg:

- 1. Skräpplockningen**
Länk till skräppapport:
www.stadasverige.se/rapportkort-kommun-kust-natur-vatten/
Fyll i och skicka in.
- 2. Skräpanalysen**
Länk till skräpanalysen:
www.stadasverige.se/skrapanalys
Fyll i och skicka in.

Alternativt gå in på www.stadasverige.se och klicka på "För föreningar", där finns både Rapportkort och Skräpanalys.

Foto & filmer

Har ni tagit fina bilder eller videos från er insats, som vi får använda för att berätta om ert uppdrag efteråt, vill vi gärna att ni skickar dem till Städa Sverige.

Använd gärna WeTransfer (gratis filöverföringstjänst) för bästa resultat. Alternativ maila till:
katarina.ridderberg@stadasverige.se

Missa inte fototävlingen Fortums Älvkämpar där vinnaren får dubbel ersättning för sitt städuppdrag (läs mer på sista sidan).

Fototävling

Tävlingen “Fortums Älvkämpar” ger dubbel ersättning för städuppdraget

Alla deltagare i årets Älvstädning har chansen att få utmärkelsen **Fortums Älvkämpar** och få dubbel ersättning för sitt städuppdrag. Tävla genom att fånga det oväntade skräpet, den vackra miljön eller ett starkt ögonblick under Älvstädningen på bild eller film och dela på Instagram. Fortum och Städa Sverige röstar fram en vinnande idrottsförening som prisas med dubbel ersättning för sitt städuppdrag.

Tävlingen är öppen **30 augusti – 3 september** för alla deltagande idrottsföreningar.

Så här går det till:

1. **Fånga ögonblicket:** Uppdraget är att på valfritt sätt fånga eller porträttera ert starkaste ögonblick under årets Älvstädning.
2. **Publicera på Instagram:** Lagg upp bilden eller filmen på Instagram, inlägget kan antingen publiceras på din egen Instagram eller på idrottsföreningens Instagram. Kontot behöver ha en öppen profil för att kunna delta i tävlingen.
3. **Hashtagga:** Hashtagga bilderna eller filmerna med **#Älvstädningen** och tagga **@stada_sverige** och **@fortumsverige** i inlägget. Oavsett om bidraget publiceras från en individuell Instagramprofil eller från idrottsföreningens konto, tilldelas priset till hela det vinnande laget.
4. **Vinnaren utses:** Ett vinnande bidrag kommer att utses och föreningen belönas med dubbel ersättning för sitt städuppdrag. Priset delas ut i samband med den ordinarie utbetalningen för insatsen i Älvstädningen, där den ursprungliga ersättningen för städuppdraget dubblas.